

BURKA DÁVID – VASKÖVI ÁGNES – VÉKÁS PÉTER**LIVING LONGER, WORKING SMARTER, AGEING WELL****SZEKCIÓ 3: WELL-BEING (JÓLLÉT)**

A Well-being szekció első előadása **Juhász Pétertől**, a Budapesti Corvinus Egyetem Befektetések és Vállalati Pénzügy tanszékének habilitált docensétől hangzott el. Juhász Péter Szabó Ágnessel közösen készített kutatását mutatta be „Életmód orvostan – Lehetséges az együttes értékkeremtés tulajdonos és munkavállaló számára?” („*Lifestyle medicine – Can you create shareholder and employee value at the same time?*”) címmel. Tanulmányukban egy időszzerű kérdéssel foglalkoznak, a munkavállalói jólléttel, melynek fenntartása egyszerre teremthet értéket a dolgozó és a tulajdonos számára. Napjainkban már nem kizárólag a fizetés és egyéb anyagi juttatások alapján ítélik meg a dolgozók egy munkahelyet, nagy szerepet kaptak a szoft tényezők is, melyek a jóllét kifejeződései lehetnek. A dolgozói oldalról ezen tényezők fontossága könnyen belátható, de közvetetten hathatnak a tulajdonosi érték növelésére a munkavállalók fluktuációjával és a hiányszakokkal, helyettesítésekkel kapcsolatos költségek csökkentésén keresztül. A lifestyle medicine egy komplex fogalomkör a vállalati humán erőforrás menedzsmentben, mely hat tényező figyelembe vételével került kialakításra: az egészséges táplálkozás, a fizikai aktivitás, a stressz kezelése, a megfelelő alvás, a közösségi kapcsolatok ápolása és fenntartása, valamint a dohányzás visszaszorítása.

Juhász és Szabó empirikus kutatást is végzett egy lifestyle medicine-t alkalmazó magyar vállalatnál, ahol a dolgozókkal folytatott mélyinterjúk alapján elemezték a munkahelyi jólléti programok hatását. Megállapították, hogy a lifestyle medicine programok jelentős fejlődést kínálnak a dolgozók személyes életében, ám a munkára gyakorolt pozitív hatások többnyire rejtve maradtak. Ez visszavezethető arra, hogy a program munkahelyi értékkeremtése inkább közvetett jellegű, ezért nehéz azt számszerűsíteni. Mindenképpen fontos eredmény ugyanakkor, hogy a programban részt vevő munkavállalók cég iránti elköteleződése javult, a munkahelyi jóllétük szubjektív megítélése erősödött.

Ezután két ESG (*environmental, social and governance = környezeti, társadalmi és kormányzási*) témával foglalkozó előadás következett a Jóllét szekcióban.¹ Ezek a tényezők a közelmúltban kerültek a pénzügyi kutatások középpontjába, így **Dudás Fannit**, a Budapesti Corvinus Egyetem Gazdálkodástani Doktori Iskolájának hallgatóját is az ESG egyik aspektusa inspirálta Naffa Helenával közösen készített kutatásában. Előadását „Ország szintű ESG-mutatószámok mint a társadalmi jóllét prediktorai?” („*Country-level ESG indicators as Predictors of Social Well-Being?*”) címmel tartotta meg.

Előadónk kutatásában arra tett kísérletet, hogy a Világbank ország szintű ESG-mutatószámaiból statisztikai következtetéseket vonjon le az országok lakosságának életkörülményeire nézve, melyeket a World Governance Indicator és alszkálái segítségével jelenített meg

¹ A vállalatokkal kapcsolatos környezeti, társadalmi és kormányzási szempontokat a szakirodalom összefoglaló néven ESG faktoroknak nevezi.

a modellben. A kutatás eredményei hozzájárulhatnak annak megértéséhez, hogy mely gazdaságpolitikai intézkedések járhatnak sikerrel, amennyiben a döntéshozó célja a társadalmi jóllét növelése.

További ESG témát mutatott be a konferencián **Fain Máté** is, a Budapesti Corvinus Egyetem Gazdálkodástani Doktori Iskolájának hallgatója előadását „Az ESG-befektetés vegyes módszerű kutatása” („*Mixed-methods Research of ESG-investing*”) címmel tartotta meg.

Fain kvantitatív és kvalitatív kutatási módszerek kombinálásával kísérelte meg megvizsgálni a nyilvánosan jegyzett részvénytársaságok ESG jellemzőinek hatásait. Előadónk félig strukturált mélyinterjúkat folytatott pénzügyi szakemberekkel és vállalati vezetőkkel az ESG-tényezők szerepének megértése céljából. Kutatásának motivációját az adta, hogy az ESG-tudatos cégek feltehetően pozitív hatással vannak az emberek életkörülményeire és jóllétére, ennek eredményeképpen a célzottan ESG-tudatos cégekbe irányított befektetések egyre népszerűbbek. A pénzügyi irodalom azonban megosztott az ilyen befektetési stratégiák megítélésében: míg egyesek szerint az ESG-tudatos vállalatok a többi társaságnál kedvezőbb hozam-kockázat profilt ígérnek, addig mások szerint befektetési szempontból nincs kimutatható különbség az ESG-tudatos és az egyéb cégek között.

Muyassar Kurbanova a Budapesti Corvinus Egyetem Általános és Kvantitatív Közgazdaságtani doktori iskolájának doktorandusz hallgatója. Dr. Berde Évával közösen írt, „Üzbegisztán demográfiai osztléka – Mit tanulhatunk Dél-Koreától?” („*The demographic dividend in Uzbekistan. What should we learn from the South Korean case?*”) című tanulmányukat mutatta be a konferencián. Üzbegisztán a felbomlott Szovjetunió egyik utódállama, Közép-Ázsia legnagyobb népességű országa, ahol a gazdasági, demográfiai és technológiai fejlődés még korai szakaszában van. Az ország az elmúlt három évtizedben az első demográfiai osztlék² hatásait élvezte, a népesedési folyamatok kedvező gazdasági környezetet teremtettek. Kurbanova és Berde összehasonlító elemzést végeztek Ázsia egyik példaértékű országával, Dél-Koreával, ahol 1960-tól a demográfiai osztlék kihasználása és a gazdasági fejlődés mintaszerű volt, és megállapították, hogy Üzbegisztán ma az 1970-80 közötti Dél-Korea jegyeit mutatja. Egyelőre nem jelentkezik a társadalom idősödésének problémája, bár a népesedési folyamatok ebbe az irányba mutatnak. Az előadásban Kurbanova kiemelte, hogy az alapfokú iskolázottság még alacsony szinten van az országban, a felsőfokú iskolai végzettség aránya ugyan növekvő (2011-ben 9% volt, 2019-ben már 20%), de még mindig elmarad az elvárt szinttől. A nemek közti egyenlőség az oktatásban még nem biztosított.

Három fő területet emelt ki, ahol Dél-Korea példáját követve érdemes a demográfiai politikának sarokköveket letennie, (i) oktatás, (ii) nemek közötti egyenlőség, és (iii) gazdasági növekedés megfelelő tervezéssel. Az előadás fő tanulsága, hogy a jól megtervezett és releváns népesedési politika elősegítheti a fejlődő országok gazdasági növekedését, amelyek az első demográfiai osztlék szakaszban vannak.

² Demográfiai osztlék: a népesedési folyamatok kedvező hatása a gazdasági fejlődésre. Itt elsősorban a munkaképes korú lakosság növekedése a pozitív demográfiai folyamat, mely társul a termékenységi és mortalitási ráta csökkenésével.